

Czym jest dysleksja?

Dysleksja to zaburzenie polegające na trudności w czytaniu i pisaniu u dzieci o prawidłowym rozwoju umysłowym. Jej przyczyną jest nieprawidłowe funkcjonowanie układu nerwowego, w szczególności zaburzenia pamięci, opóźnienie rozwoju języka, kłopoty z orientacją, zaburzenia w postrzeganiu wzrokowym czy słuchowym. Dysleksja ma podłoże genetyczne i może wystąpić u dziecka pochodzącego z ciąży i porodu o nieprawidłowym przebiegu.

Najczęściej, dla określenia syndromu specyficznych trudności w uczeniu się czytania i pisania, stosuje się termin "dysleksja rozwojowa". Specjaliści rozróżniają różne jej formy:

1. Dysleksja - specyficzne trudności w czytaniu.
2. Dysortografia - specyficzne trudności z opanowaniem poprawnej pisowni (w tym błędy ortograficzne).
3. Dysgrafia - niski poziom graficzny pisma.
4. Dyskalkulia - specyficzne trudności w rozwiązywaniu najprostszych nawet zadań matematycznych, np. trudności w dodawaniu czy mnożeniu.

Z pojęciem „dysleksja” związane są również pojęcie „dysfonia” – zaburzenie objawiające się niewyraźnym i cichym mówieniem.

U jednej osoby mogą występować wszystkie formy dysleksji rozwojowej, najczęściej obserwowane jest połączenie dysleksji z dysortografią.

Objawy

Sygnaly świadczące o zagrożeniu dysleksją można dostrzec u dzieci w okresie nauczania początkowego, a nawet w wieku przedszkolnym (3-5 lat). Za niepokojące należy uznać, gdy dziecko ma trudności w zapinaniu ubrania, sznurowaniu butów (ogólnie podczas wykonywania czynności samoobsługowych), zapamiętywaniu, odtwarzaniu wzorów graficznych, a także gdy rozwój jego mowy wydaje się wolniejszy.

Do innych objawów dysleksji rozwojowej, które można zaobserwować u dziecka w wieku przedszkolnym należą także:

1. Oburęczność lub mylenie prawej i lewej ręki.
2. Mała sprawność i koordynacja ruchów podczas zabaw ruchowych czy rysowania (dziecko rysuje niechętnie i prymitywnie, nie umie narysować: w wieku trzech lat – koła, krzyża i kwadratu w wieku 4 lat, trójkąta w wieku 5 lat), pisanie (brzydkie pismo).
3. Wady wymowy: trudności z wypowiedzaniem złożonych słów, wydłużony okres posługiwania się neologizmami, problemy z tworzeniem rymowanek, wydzieleniem rymujących się słów.
4. Trudności w składaniu puzzli, wykonywaniu układanek.

Objawy dysleksji u dzieci w wieku lat 6-7

1. Obniżona sprawność ruchowa – problemy z nauką jazdy na rowerze, hulajnodze czy nartach, trudności z wykonywaniem ćwiczeń równoważnych.
2. Trudności podczas wykonywania zadań samoobsługowych, np. z używaniem nożyczek.

3. Problemy z chwytaniem i rzucaniem piłki, nieprawidłowe układanie w palcach narzędzi do pisania.
4. Problemy z poprawną pisownią: między innymi mylenie liter podobnych pod względem kształtu, opuszczanie liter, robienie błędów ortograficznych mimo znajomości zasad ortografii.
5. Wadliwa wymowa – przekręcanie wyrazów, błędy gramatyczne.
6. Trudności w wypełnianiu więcej niż jednego polecenia w tym samym czasie, w zapamiętywaniu piosenek, wierszy, nazw; mylenie nazw zbliżonych fonetycznie.
7. Trudności w różnicowaniu głosek podobnych, wydzielaniu sylab i głosek ze słów, problemy z ich syntezą.
8. Trudności z wydzielaniem elementów z całości, a następnie ich łączeniem, np. podczas budowania konstrukcji z klocków.
9. Oburęczność.
10. Trudności w orientacji w czasie, jak określenie godziny na zegarze.
11. Trudności w czytaniu – przekręcanie wyrazów, problemy z ich łączeniem, brak zrozumienia tekstu.
12. Podczas pierwszych prób pisania – częste pisanie liter i cyfr zwierniakiem oraz odwzorowywanie wyrazów przez zapisywanie ich od strony prawej do lewej.

Objawy dysleksji u dzieci powyżej 7. roku życia

1. Trudności z zapamiętywaniem nazw (również ich szeregów jak dni tygodnia), nazwisk (przekręcanie), tabliczki mnożenia, szeregów cyfrowych, błędne zapisywanie liczb wielocyfrowych.
2. Brzydkie pismo i niezdatny rysunek.
3. Problemy z pisownią: mylenie liter o podobnym kształcie oraz tych, odpowiadających głoskom podobnym fonetycznie; opuszczanie, dodawanie, przestawianie liter, trudności ze zmiękczeniami, błędy ortograficzne.

Ważne jest zatem, aby – gdy dysleksja zostanie rozpoznana – podjąć jak najszybsze kroki w celu zminimalizowania natężenia zaburzeń. Zastosowanie odpowiednich metod pedagogicznych z pewnością przyniesie wymierne skutki. A pomoc jest w tym wypadku niezbędna – dziecko ze zdiagnozowaną dysleksją często czuje się gorsze od rówieśników, ma zaburzone poczucie własnej wartości i może brakować mu wiary we własne możliwości. To wywołuje w nim frustrację i może doprowadzić do pogłębienia zaburzeń.

Należy jednak dodać, że dysleksja, mimo że jest przede wszystkim przeszkodą, ma swoje dobre strony. Osoby z dysleksją są kreatywne, cechują się świetną intuicją, myślą obrazami i są bardziej wrażliwe na otoczenie.

Źródło:

M. Bogdanowicz, O dysleksji, czyli specyficznych trudnościach w czytaniu i pisaniu – odpowiedzi na pytania rodziców i nauczycieli, Lublin 1994.

M. Bogdanowicz, Ryzyko dysleksji. Problem i diagnozowanie, Gdańsk 2003.

